

Vratislav Keprt: Středověké nástěnné malby v kostele sv. Klimenta na Levém Hradci (bakalářská práce 2009)

Résumé

Nástěnné malby v kostele sv. Klimenta na Levém Hradci představují mariánsko–christologický cyklus, který se odvíjí ve dvou přibližně 170cm vysokých pásech na stěnách pětibokého presbytáře. Ikonografický program výzdoby kněžiště je v klenebních polích dále doplněn o vyobrazení církevních otců, starozákonních proroků, evangelistů a andělů nesoucích nástroje Kristova umučení. V rámci českého monumentálního malířství jsou levohradecké malby významnou památkou, která mimořádným způsobem doplňuje pohled na umělecký vývoj v poslední čtvrtině 14. století.

Cílem této bakalářské práce je pomocí metod formální a ikonografické analýzy zasadit studované malby do souvislostí dobové tvorby a na základě shrnuté literatury k tématu a dohledání analogií k jednotlivým výjevům naznačit význam maleb v kontextu českého a evropského umění.

Koncem 14. století náleželo patronátní právo ke kostelu sv. Klimenta ženskému benediktinskému klášteru při kostele sv. Jiří na Pražském Hradě. Vedle svatojiřského kláštera mohli mít na vznik levohradeckých nástěnných maleb též vliv i páni z Mühlhausenu, kteří v 70. letech 14. století zakoupili nedalekou roztockou tvrz. Stylová příbuznost výmalby tamní kaple s levohradeckými malbami a doložená příslušnost bratrů Reinharda a Ebenharda z Mühlhausenu ke královskému dvoru Václava IV. poukazují na možnou souvislost práce levohradeckého mistra s nejkvalitnější uměleckou produkcí tehdejších dvorských ateliérů.

Po stylové stránce se na levohradeckých malbách uplatňují dvě hlavní tendence, naturalistická a idealizující, jejichž propojením se vývoj českého malířství ubíral směrem ke krásnému slohu. Za hlavní stylové východisko malířské výzdoby kostela sv. Klimenta lze považovat nejkvalitnější díla, která v rámci knižní a nástěnné malby 60. a 70. let 14. století vznikla v prostředí císařského dvora Karla IV. Levohradecký mistr byl též patrně ovlivněn dílem Mistra třeboňského oltáře, který svým výtvarným názorem určil vývoj českého umění 80. let 14. století směrem ke krásnému slohu. Mnohé charakteristické stylové prvky spojují levohradecké malby rovněž s výtvarným pojetím výzdoby raných václavských rukopisů.

Významným přínosem levohradeckých maleb v kontextu dobové tvorby je též ikonografický program výzdoby. Důležitým momentem uplatňujícím se v celém

typologickém cyklu je zdůraznění motivu eucharistie a mariánské úcty, jež úzce souvisí s reformním hnutím „*devotio moderna*“, které se v poslední třetině 14. století šířilo v blízkém okruhu královského dvora.

Nástěnné malby v presbytáři kostela sv. Klimenta byly vročeny do konce 80. let 14. století a kvalitativně představují spojnicí mezi nejluxusnějšími díly doby Karla IV. a uměleckou produkcí kolem roku 1400, kdy se Praha stala jedním z hlavních center internacionálního slohu. V dobovém kontextu svého vzniku v mnoha ohledech poodhalují kvalitní zdroje krásného slohu a tím získávají význam i v celoevropském měřítku.